

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
04 AĞUSTOS 2025

Ekonomide Son Geliřmeler

- 03 TİCARET SAVAřLARI
- 05 DIş TİCARET İSTATİSTİKLERİ
- 07 TURİZM İSTATİSTİKLERİ
- 09 EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ
- 10 HİZMET ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 11 İSO TÜRKİYE İMALAT PMI
- 13 MÜSİAD SAMEKS
- 14 İşGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

“ABD – AB Gümrük Vergilerinde Uzlaştı”

ABD Başkanı Donald Trump, 2 Nisan 2025 tarihinde açıkladığı “Kurtuluş Günü Tarifeleri” kapsamında ülkenin en büyük ticaret ortaklarından biri olan Avrupa Birliği’ne (AB) ilave %30 gümrük vergisi uygulanacağını duyurmuş ancak bu kararın müzakerelere açık olduğunu belirtmişti. Anlaşma için belirlenen son tarih olan 1 Ağustos yaklaşırken taraflar 27 Temmuz tarihinde önemli bir uzlaşmaya vardı.

Yapılan ticaret anlaşmasına göre AB, otomobiller de dâhil olmak üzere ABD’ye gerçekleştirdiği ihracatın büyük kısmında %15 oranında gümrük vergisini kabul etti. Ancak anlaşma yalnızca tarifeler ile sınırlı kalmadı ve taraflar arasında kapsamlı ekonomik iş birliği adımları da karara bağlandı. Buna göre:

- ✓ AB, ABD’den toplam 750 milyar dolarlık enerji ürünü satın alacak,
- ✓ Mevcut yatırımlara ek olarak AB, ABD’ye 600 milyar dolarlık yeni yatırım yapacak,
- ✓ AB üyesi ülkeler pazarlarını ABD mallarına sıfır gümrük tarifesiyle açacak,
- ✓ AB, ABD’den “çok büyük miktarda” askeri teçhizat alımı gerçekleştirecek.

Başkan Trump, söz konusu anlaşmayı “şimdiye kadar yapılmış en büyük ticaret anlaşması” olarak nitelendirirken Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen, anlaşmanın “istikrar ve öngörülebilirlik getireceğini” ifade etti.

IMF’nin eski başekonomisti Oliver Blanchard, sosyal medya hesabında yaptığı paylaşımında anlaşmanın tamamen eşitsiz ve asimetrik olduğunu bunun AB açısından açık bir yenilgi olduğu belirtti.

Peterson Institute for International Economics kıdemli araştırmacısı Alan Wolff, ABD pazarının artık eskisi kadar cazip olmadığını; şirketlerin kısıtlamalarla karşılaşması durumunda başka pazarlara yönelmeye başlayacağını ve tarifelerin tedarik zincirlerini yeniden yapılandıracağını söyledi.

Cornell Üniversitesi öğretim üyesi Eswar Prasad ise Trump’ın tüm küresel ticaret sisteminde yankı uyandıracak yeni bir Amerikan ticaret korumacılığı dönemi başlattığını ifade etti.

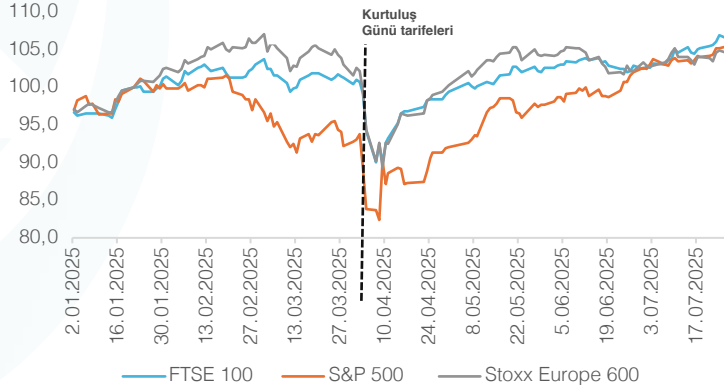
“Ticaret Anlaşmalarının Etkisiyle Piyasalarda Olumlu Hava”

Avrupa Birliği, her ne kadar ABD'nin İngiltere ile yaptığı %10 gümrük vergisi anlaşmasına kıyasla daha yüksek tarifelere tabi tutulsa da yaklaşık 1,7 trilyon dolarlık ticaret hacmini tehdit eden olası bir ticaret savaşının önlenmiş olması küresel piyasalar açısından önemli bir rahatlama sağladı.

Yatırımcılar, ABD'nin son dönemde imzaladığı tarife anlaşmalarını olumlu karşılarken piyasalarda da ticaret savaşının bertaraf edildiği yönünde bir fiyatlama gerçekleşti. Donald Trump'ın Nisan ayında açıkladığı “Kurtuluş Günü tarifeleri”; Avrupa, Japonya ve ABD borsalarında sert düşüslere neden olmuştu. Ancak vergilerin ertelenmesiyle birlikte piyasalarda “Trump her zaman geri adım atar” (Trump Always Chickens Out – TACO) beklentisi oluşmuş ve bu da toparlanmayı tetiklemişti.

Avrupa Birliği ile yapılan son ticaret anlaşması ise bu toparlanmayı daha da pekiştirerek ABD, Avrupa ve Japonya borsalarının son günlerde rekor seviyelere ulaşmasına katkı sağladı.

Seçili Endeks Performansları

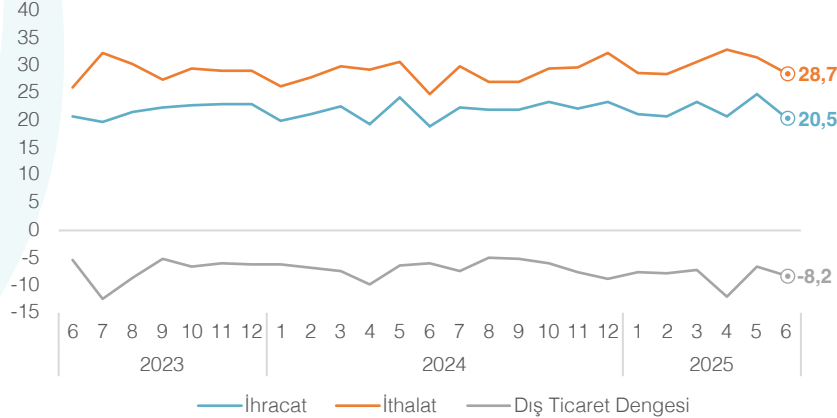
Donald Trump'ın ABD Başkanı olarak göreve başladığı 21 Ocak 2025 tarihi, endeks karşılaştırmaları yapılabilmesi için baz tarih olarak kabul edilmiştir.

“Haziran Ayında İhracatta %7,9 Artış”

Dış ticaret verilerine göre ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre %7,9 artarak 20 milyar 515 milyon dolar, ithalat ise %15,2 artarak 28 milyar 688 milyon dolar oldu. Haziran ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %38,8 artarak 5 milyar 889 milyon dolar-dan 8 milyar 173 milyona yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2024 haziran ayında %76,4 iken 2025 haziran ayında %71,5'e geriledi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı 3 milyar 588 milyon dolar olurken dış ticaret hacmi %12,7 artarak 41 milyar 499 milyon dolar olarak gerçekleşti. Enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı mayıs ayında %92,5 iken haziran ayında %84,1 değerini aldı.

Dış Ticaret Nisan Ayı (milyar dolar)

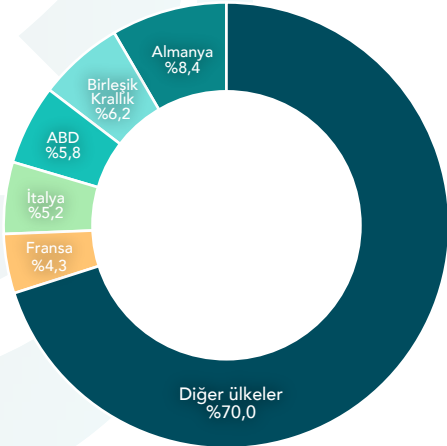
Kaynak: TÜİK

“Türkiye’nin İhracatında %8,4 ile Almanya; İthalatında %13,4 ile Çin İlk Sırada”

Haziran ayında en çok ihracat gerçekleştirilen ülke 1 milyar 728 milyon dolar ile Almanya oldu. Bu ülkeyi sırasıyla 1 milyar 266 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 1 milyar 197 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 70 milyon dolar ile İtalya, 890 milyon dolar ile Fransa izledi. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %30’unu oluşturdu.

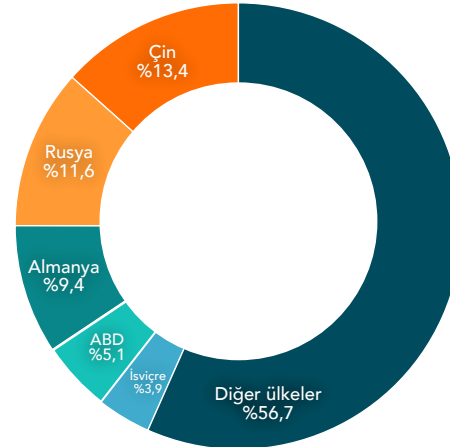
İthalatta ise ilk sırayı 3 milyar 831 milyon dolar ile Çin aldı. Bu ülkeyi sırasıyla 3 milyar 316 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 2 milyar 698 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 468 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 117 milyon dolar ile İsviçre takip etti. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %43,3’ünü meydana getirdi.

Ülkelere Göre İhracat, Haziran 2025

Kaynak: TÜİK

Ülkelere Göre İthalat, Haziran 2025

Kaynak: TÜİK

“Turizm Gelirinde %8,4'lük Artış”

Nisan, mayıs ve haziran aylarından oluşan II. çeyrekte turizm geliri, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %8,4 artarak 16 milyar 284 milyon 322 bin dolar oldu. Turizm gelirinin %16,5'i Türkiye'yi ziyaret eden yurt dışı ikametli vatandaşlardan elde edildi. Bu çeyrekte ziyaretçiler tarafından yapılan harcamaların 11 milyar 100 milyon 829 bin dolarını kişisel harcamalar, 4 milyar 994 milyon 418 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Türkiye'den çıkış yapan ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %2 artarak 16 milyon 412 bin 168 kişi oldu. Ziyaretçilerin %16,3'ünü 2 milyon 678 bin 105 kişi ile yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu.

II. çeyrekte geceleme yapan ziyaretçilerin gecelik ortalama harcaması 110 dolar; yurt dışında ikamet eden vatandaşların gecelik ortalama harcaması ise 73 dolar oldu. Söz konusu çeyrekte turizm geliri içerisindeki paket tur harcamalarının payı %31, yeme içme harcamalarının payı %19,4, uluslararası ulaştırma harcamalarının payı ise %12,8 olarak kaydedildi.

Turizm Geliri ve Ziyaretçi Sayısı, II. Çeyrek: Nisan-Haziran, 2025

	2024 II	2025 II	Değişim Oranı* (%)
Turizm Geliri (Bin ABD \$)	15.018.943	16.284.322	8,4
Ziyaretçi Turizm Geliri (Bin ABD \$)	14.875.518	16.095.247	8,2
Ziyaretçi Sayısı	16.097.884	16.412.168	2,0
Kişi Başı Ortalama Harcama (ABD \$)	924	981	6,1
Gecelik Ortalama Harcama (ABD \$)	101	110	8,9

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
* Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

Kaynak: TÜİK

“Geçen Yılın Aynı Çeyreğine Göre Yurt Dışını Ziyaret Eden Vatandaşlarda %0,5 Azalış”

Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı çeyreğine göre %41,1 artarak 2 milyar 759 milyon 918 bin dolar olarak kaydedildi. Bu harcamaların, 1 milyar 850 milyon 866 bin dolarını kişisel, 909 milyon 52 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Bu çeyrekte ziyaretçilerin %71,1'i gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler amacıyla geldi. İkinci sırada %16,8 ile akraba ve arkadaş ziyareti, üçüncü sırada %5,6 ile alışveriş yer aldı. Yurt dışı ikametli vatandaşlar ise Türkiye'ye %60,7 ile en çok akraba ve arkadaş ziyareti amacıyla geldi. II. çeyrekte, yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %0,5 azalarak 2 milyon 947 bin 929 kişi olurken bu vatandaşların kişi başı ortalama harcaması 936 dolar olarak kaydedildi.

Turizm Gideri ve Yurt Dışını Ziyaret Eden Vatandaş Sayısı, II. Çeyrek: Nisan-Haziran, 2025

	Giriş Yapan Vatandaşlar (Yurt İçi İkametli)		Değişim Oranı* (%)
	2024 II	2025 II	
Turizm Gideri (Bin ABD \$)	1.955.807	2.759.918	41,1
Kişi Sayısı	2.963.788	2.947.929	-0,5
Kişi Başı Ortalama Harcama (ABD \$)	660	936	41,9

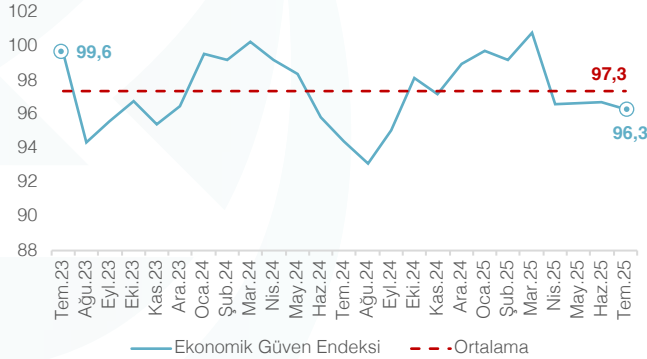
Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
* Değişim oranı: Bir önceki yılın aynı dönemine göre hesaplanmaktadır.

Kaynak: TÜİK

“Ekonomik Güven Endeksinde Düşüş”

Endeks, temmuzda 96,3 seviyesine gerileyerek son iki yılın ortalaması olan 97,3'ün altında kaldı. Aynı dönemde perakende ticaret sektörü güven endeksi %0,5 düşükle 107,9'a gerilerken inşaat sektörü güven endeksi %2,2 artarak 88,8 seviyesine yükseldi.

Ekonomik Güven Endeksi

Endeksler ve Değişim Oranları, Temmuz 2025

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Haziran	Temmuz	Haziran	Temmuz
Ekonomik Güven Endeksi	96,7	96,3	0,1	-0,4
Tüketici Güven Endeksi	85,1	83,5	0,3	-1,8
Reel Kesim Güven Endeksi	98,4	98,9	-0,2	0,5
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	110,9	110	0,4	-0,8
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	108,5	107,9	-2,5	-0,5
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	86,9	88,8	-1,7	2,2

Kaynak: TÜİK

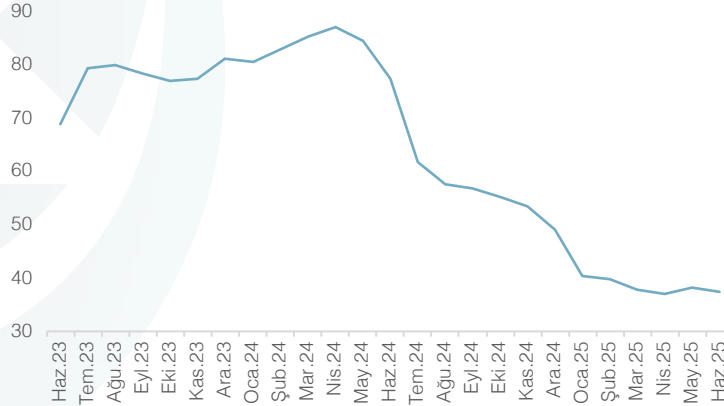
Not: Ekonomik güven endeksi, tüketici ve üreticilerin genel ekonomik durumuna ilişkin değerlendirmelerini, beklentilerini ve eğilimlerini özetleyen bileşik endekstir. Endeksin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

“Aylık H-ÜFE %4,72 Arttı”

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE) haziran ayında bir önceki aya göre %4,72, bir önceki yılın aynı ayına göre %37,4 oranında artış gösterdi. Yıllık değişimler incelendiğinde en fazla artış %49,68 ile mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler olurken bunu idari ve destek hizmetler izledi. En az artış ise %31,24 oran ile ulaştırma ve depolama hizmetlerinde gerçekleşti.

Aylık artışlarda ise mevsimsellik etkisiyle %7,37 oranı ile konaklama ve yiyecek hizmetlerinin öne çıktığı görüldü. Bunu %6,14 ile idari ve destek hizmetleri izledi. Aylık en az artış ise %1,62 ile mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde görüldü.

H-ÜFE Yıllık Değişim Oranları (%)

Kaynak: TÜİK

“

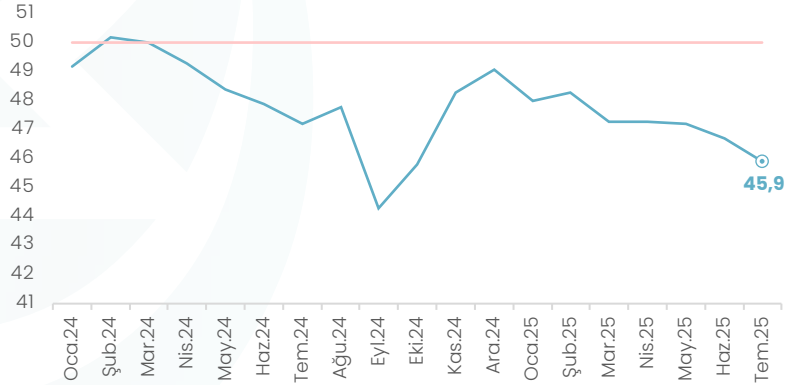
Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE), ülke ekonomisinde üretimi yapılan hizmetlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

”

“Türkiye İmalat PMI Temmuz Ayında 45,9 Kaydetti”

ISO Türkiye İmalat PMI temmuz ayında bir önceki aya göre 0,8 puan azalarak 45,9 seviyesinde gerçekleşti. Böylece temmuz ayı itibarıyla sektörün faaliyet koşullarında gözlenen bozulma eğilimi on altıncı aya ulaştı.

Türkiye İmalat PMI

Kaynak: İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI

“

İSO Türkiye İmalat PMI, imalat sanayinin performansını değerlendirmek için tasarlanmış bileşik bir göstergedir. Bu endekste 50'nin üzerindeki tüm değerler sektörde iyileşmeye işaret etmektedir.

”

“Yeni Siparişler Tüm Sektörlerde Azaldı”

Temmuz ayı Türkiye Sektörel PMI raporu sanayi sektöründe zorlu faaliyet koşullarının devam ettiğini ortaya koyuyor. Takip edilen on sektörün tamamında yeni siparişlerin yavaşlamasıyla birlikte zayıflayan talep üretime de yansdı. Böylece aylık bazda üretim sadece elektrikli ve elektronik ürünler sektöründe artış gösterdi. İstihdamını artıran tek sektör gıda ürünleri olurken en belirgin istihdam azalması tekstil ürünleri sektöründe yaşandı.

Türkiye İmalat PMI

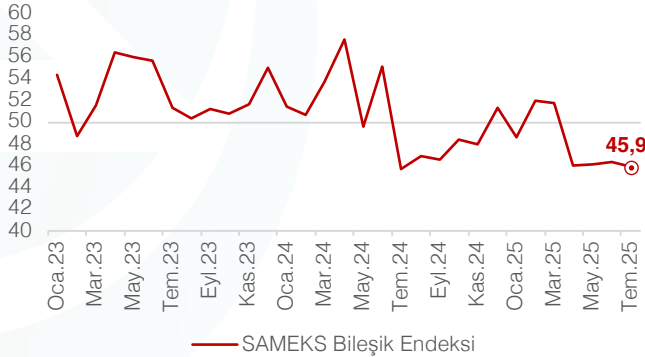
Kaynak: İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI

“SAMEKS Bileşik Endeksi 0,3 Puan Azaldı”

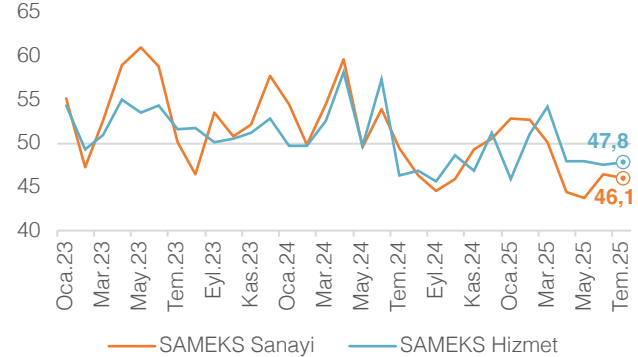
Temmuz ayında SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 0,3 puan azalarak 45,9 seviyesinde gerçekleşti. Bir önceki aya göre Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi 0,2 puan artarak 47,8 seviyesine yükselirken Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi 0,4 puan azalarak 46,1 kaydetti. Bu dönemde sanayi sektörünün üretim alt endeksi 12,5 puan düşerek 36 değerini alırken nihai mal stoku endeksi 9,8 puan artarak 48,7 seviyesinde gerçekleşti. Hizmet sektöründe ise girdi alımları 2,7 puan azalmasına rağmen 55,8 puanla referans değerinin üzerinde seyrederken iş hacmi alt endeksi 1,8 puan azalarak 40,1 oldu.

“
SAMEKS verilerinden hareketle hem imalat sanayinin hem de hizmetler sektörünün yönü önceden görülebilir.
”

SAMEKS Bileşik Endeksi

SAMEKS Sanayi ve Hizmet Endeksleri

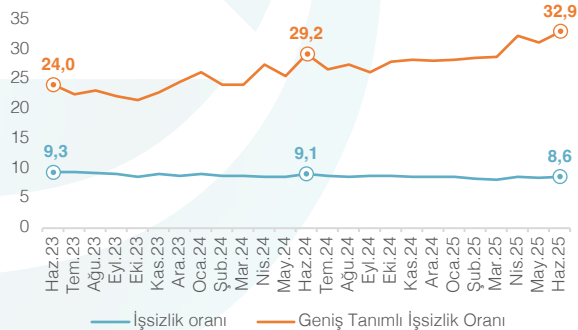

“İşsizlik Oranında Artış”

Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) Hanehalkı İşgücü Araştırması Haziran 2025 sonuçlarına göre 15 yaş ve üzeri işsiz sayısı bir önceki aya göre 52 bin kişi artarak 3 milyon 47 bin kişi oldu. İlgili dönemde işsizlik oranı 0,2 puan artarak %8,6 seviyesinde gerçekleşti. İstihdam edilenlerin sayısı ise aynı dönemde 18 bin kişi azalarak 32 milyon 452 bin kişi oldu. Böylece istihdam oranı 0,1 puan azalarak %48,9 seviyesine geriledi. Genç nüfusun işsizlik oranı ise bir önceki aya göre 0,6 puan artarak %16,2 olarak kaydedildi. Bu oranın kadınlarda %23,7, erkekler de %12,3 olduğu tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerin toplamı olarak ifade edilen geniş tanımlı işsizlik oranı haziran ayında bir önceki aya kıyasla 1,8 puan artarak %32,9 değerini aldı. Böylece geçtiğimiz ay hem dar tanımlı hem de geniş tanımlı işsizlik oranlarında gerçekleşen düşüş, yerini sınırlı bir artışa bıraktı.

Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Oranları

Temel İşgücü Göstergeleri, 15+ Yaş, Haziran 2025

	Haziran	Bir Önceki Ay	Bir Önceki Aya Göre Fark
	Toplam		
İşgücüne katılma oranı	53,5	53,5	0
İstihdam oranı	48,9	49	-0,1
İşsizlik oranı	8,6	8,4	0,2
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	16,2	15,6	0,6

* Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir. Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş aylara ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr